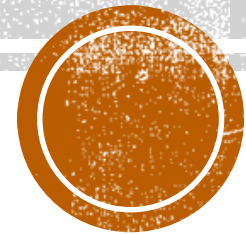

MIKE ROADSHOW

Vantaa

6.10.2015

Maaret Meriläinen & Minna Kangas, Oulun Seudun Muistiyhdistys ry
Katja Kujala & Manar Ameli, Etelä-Pohjanmaan Muistiyhdistys ry

MIKÄ MIKE?

- Muistisairaan Ihmisen Koetun Elämänlaadun sekä psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn arvioinnin ja seurannan työväline.
- MIKE-työväline on kehitetty muistityötä tekevien ammattilaisten käyttöön (järjestöt, kotihoito, päivätoiminta, asumispalveluyksilöt...)

MITEN MIKE?

- Työryhmä perustettiin joulukuussa 2013 Eloisa Ikä –avustusohjelman tutkimusverkoston tapaamisessa.
- Kokeileva kehittäminen
- Kehittäminen lähti käytännön tarpeesta

MIKSI MIKE?

- Puuttui **työkalu muistisairaahan ihmisen oman kokemuksen esille tuomiseen**. Usein muistisairaahan ihmisen hyvinvoinnista kysyttiin läheisiltä tai ammattihenkilöiltä, ei ihmiseltä itseltään.
- Järjestöiltä puuttui **yhtenäinen keino raportoida rahoittajalle** järjestämänsä psykososiaalisen toiminnan vaikutuksista
- Havainnoitujen asioiden kirjaaminen koettiin hankalana.
- On olemassa arviointimittareita, mutta niissä ei ole huomioitu riittävästi muistisairauden aiheuttamia erityispiirteitä. (THL:n Toimia-tietokanta)

- Kansallinen muistiohjelma (STM 2012)
- Vanhuspalvelulaki
- Muistisairaan itsemääräämisoikeus (itsemääräämisoikeuslaki)

International Classification on Functioning, Disability and Health, ICF

KOEKÄYTTÄMINEN

- Tavoitteena selvittää kuinka MIKE vastasi sille asetuttuihin laatuksiteereihin (selkeys ja sovellettavuus)
- Psykometriset ominaisuudet:
 - **Pätevyys eli validiteetti** (validity) vastaa kysymykseen: mittaako mittari juuri sitä, mitä sen on tarkoituskin mitata
 - **Toistettavuus eli reliabiliteetti** (reliability) kertoo sen, kuinka johdonmukaisesti mittari toimii ja kuinka vähän mittausvirhettä mittarin tulokseen sisältyy.
 - **Muutosherkkyyden** (sensitivity to change; responsiveness) voidaan ajatella olevan myös osa validiteettia. Muutoksen näkyminen arviointikertojen välillä.
 - **Käyttökelpoisuus** (feasibility) kuvaa sitä, onko mittari käyttökelpoinen rutiinikäyttöön (esim. hinta, käyttörajoitukset, tarvittava välineistö, aikatarve), hyväksyttävä ja merkityksellinen kyseisessä käyttötarkoituksessa. Tiedot käyttökelpoisuudesta voivat perustua sekä kirjallisuuteen että asiantuntijoiden ja mittaria käyttävien henkilöiden kokemuksiin ja arvioihin.

KOEKÄYTTÄJÄT

1. Kotona kokonainen elämä –hankekokonaisuus (Kouvola), Etelä-Suomen KASTE
2. Kymenlaakson Muistiluotsi (Kouvolan Seudun Muisti) +AMK
3. Liikunnan Iloa –hanke (Helsingin Alzheimeryhdistys)
4. Tuiran palvelukeskus (Oulun palvelusätiö)
5. Yli-lin kotihoito (Oulu)
6. Kiimingin päivätoiminta (Oulu)
7. Päiväkeskus Päivänkaari (Hämeenlinna)
8. Voutilan päivätoiminta (Hämeenlinna)
9. Päiväkeskus Olokolo (Hämeenlinna)
10. Hämeenlinnan koekäyttämisen koordinoi Kanta-Hämeen Muistiyhdistyksen LÄHDE –hanke, joka oli aluksi mukana myös MIKE-työryhmässä.
11. Palautteet/kommentit Muistiliitolta, Eloisa Ikä –koordinaatiolta ja Raha-automaattiyhdistykseltä.

Toisen version valmistuttua koekäytimme MIKE-työvälinettä **Oulun Seudun Muistiyhdistyksen Muistiparkki-päivätoiminnassa.**

Painotimme erityisesti muistisairaiden henkilöiden omaa kokemusta arvioinnin tekemisestä MIKElla. Saimme heiltä arvokasta palautetta.

Teimme vielä muutaman tarvittavan muutoksen.

MUISTISAIRAIDEN MIKE-KOMMENTOINTIA

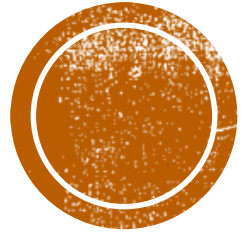
- ”Se on hyvä, että tämmösiä kysytään. Ei ole taidettu ennen näin kysyäkkään.”
- ”Kyllä me itekkin osataan sanoa, mitä me ollaan mieltä!”
- ”Ei tämä haastattelu vaikia ollu. Liian lyhyenaikaa vain kesti. Olisin puhunu enemmänki.”
- ”Tämmösen tarkastuksen vois tehdä aina silloin tällön. Että tietäs missä mennään.”
- ”Jaa, te lähettä kiertueelle. Saatan lähtä mukkaan jos tarttee. Istun siellä takapenkissä ja huutelen välillä kommentteja. Tärkiän asian puolesta!”
- ”Kyllä minusta tuntuu, ettei meitä muistisairaita aina kuunnella niinku pitäs. Vaikka jotku lääkärit. Ei ne mulle puhu, vaan vaimolle.”
- ”Ihan tässä pittää miettiä näitä asioita. Ja se on hyvä.”
- ”Kiva, että jotain kiinnostaa minun asiat.”

AMMATTILAISTEN MIKE-KOMMENTTEJA

- ”Haastattelut oli hyviä tilanteita. Asiakas sai yksilöllistä huomiota eri tavalla kuin ryhmässä.”
- ”Tuli esiin asioita, joista ei varmasti olisi muuten puhuttu.”
- ”Voisin ajatella tekeväni tämän säännöllisesti osana päivätoiminnan seurantaan. Ei tämä vienyt liian kauan aikaa.”
- ”Ymmärsin mitä luin.”
- ”Tämän avulla voi omaisillekin kertoa, miten heidän läheisensä pärjää. Että elämänlaadun seuraamiseen on kiinnitetty huomiota. Usein omaisen ja muistisairaana näkemykset ovat erilaiset.”
- ”Mietin kyllä, että voiko näihin muistisairaana kommentteihin luottaa.”
- ”Ei liian huonokuntoista voi haastatella. Jos tekisi vaan havainnoinnin.”
- ”Toiminnan havainnointi on tosi hankalaa”
- ”Kokonaispistemäärä olisi tarpeellinen.”
- ”Manuaalista oli kyllä apua. Ne kysymykset ja merkintäohjeet.”

MIKE-TYÖVÄLINEEN KÄSITTEET

KOETTU ELÄMÄNLAATU

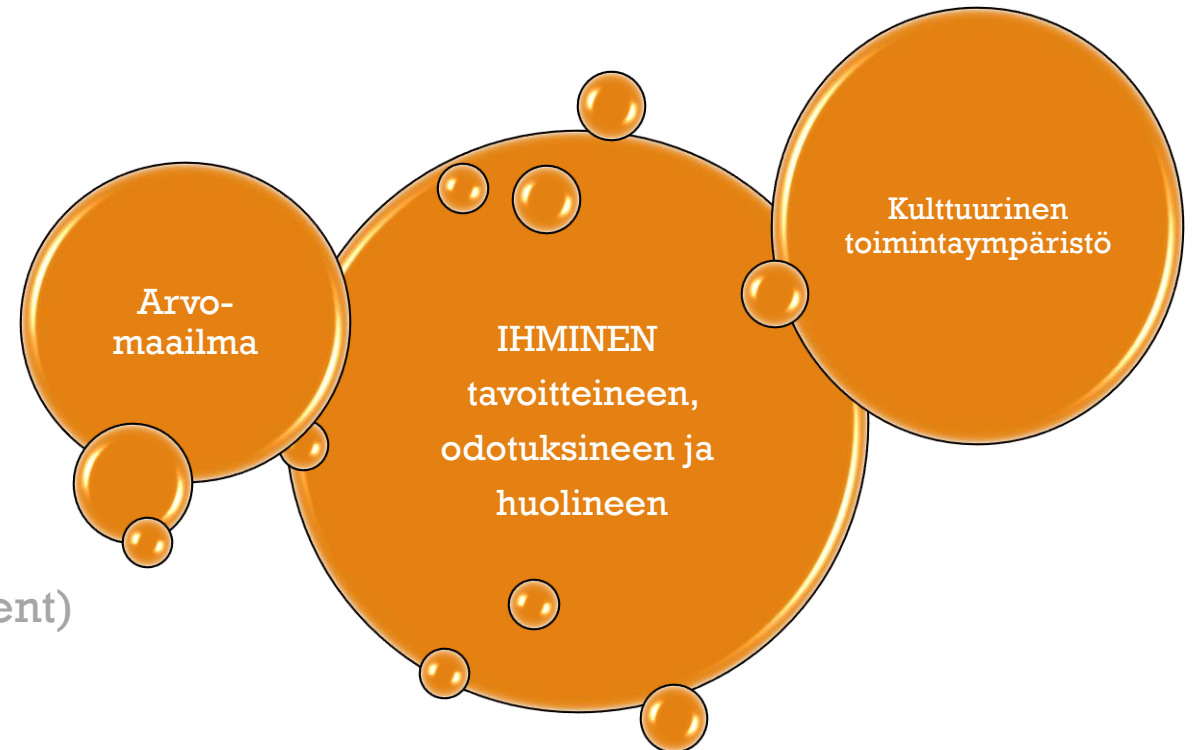
- ”hyvä elämä”
- Mahdollisuus omien taitojen kehittämiseen, merkitykselliseen tekemiseen sekä kohtuulliseen elintasoon tekee elämästä elämisen arvoista (Frisch 2000)
- Muistisairaana ihmisen elämänlaatu heikentyy, mikäli hänellä ei ole ed. mainittuja mahdollisuuksia. Sairauden takia moni joutuu luopumaan itselle tärkeistä asioista.
- Psyykkinen hyvinvointi (mm. käsitys itsestä) vaikuttaa koettuun elämänlaatuun.

- "Elämänlaatu tarkoittaa ihmisen käsitystä omasta elämäntilanteestaan suhteessa omiin tavoitteisiin, odotuksiin ja huoliin oman kulttuurisen toimintaympäristön ja arvomaailman määrittelemässä viitekehyksessä." (WHO, 2004)

- **Elämänlaadun määritelmän osa-alueet:**

- **yksilön terveys** (physical)
- **Psyykkinen tila** (psychological)
- **Sosiaaliset suhteet** (social relationships)
- **Autonomia** (level of independence)
- **Henkilökohtaiset uskomukset** (spirituality, religion, personal beliefs)
- **Edellä mainittujen suhteet olemassa olevaan ympäristöön** (environment)

PSYKKINEN TOIMINTAKYKY

- Liittyy ihmisen elämähallintaan ja – tyytyväisyyteen, mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin
- Käsittää mm. minäkäsityksen, itseluottamuksen, kyvyn tuntea ja ajatella
- Muistisairaahan ihmisen psyykinen toimintakyky muuttuu herkästi ellei sitä tueta.

SOSIAALINEN TOIMINTAKYKY

- Kyky toimia ja olla vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa.
- Osallistuminen ja yhteisön sekä yhteiskunnan jäsenenä oleminen.
- Sosiaalisten suhteiden kautta syntyvät ihmisen minäkäsitys, itsensäarvostaminen ja itseluottamus.
- Muistisairaus heikentää vuorovaikutustaitoja → sosiaalinen arvostus voi vähentyä

KOGNITIIVISEN TOIMINTAKYVYN YHTEYS PSYKKISEEN JA SOSIAALISEEN TOIMINTAKYKYYN

- Kognitiiviset toiminnot ovat tiedon vastaanottoon, käsittelyyn, säilyttämiseen ja käyttöön liittyviä psyykkisiä toimintoja.
- Muistisairaus vaikuttaa edetessään kognitiiviseen toimintakykyyn (orientaatio, tarkkaavaisuuden kesto, muistaminen, looginen ajattelu, hahmottaminen, ongelman ratkaisu, oppiminen)
- → arjen toimintojen vaikeutuminen aiheuttaa huonommuuden ja epäonnistumisen tunteita
- Kognitiiviseen toimintakykyyn vaikuttavat muistisairaiden kohdalla myös muut tekijät: mieliala ja vireystila, univalverytmi, elämäntilanne, stressi ja aistitoiminnot (näkö, kuulo)
- MIKE –havainnointilomakkeen kohdat **oma-aloitteisuus, keskittyminen ja ongelmien ratkaiseminen** on todettu olevan asioita, joilla on suuri merkitys muistisairaahan ihmisen psyykkiseen (ja sosiaaliseenkin) toimintakykyyn.

YMPÄRISTÖN MERKITYS ARVIOINNISSA

- Ympäristön asenteet
 - Arvioijan ja läheisten suhtautuminen
 - Kannustava ja muistisairaahan mielipidettä ja osaamista arvostava asenne
- Fyysinen ympäristö
 - Toimivat välineet
 - Rauhallinen tila
 - Riittävä valaistus
 - Tuttu vai vieras ympäristö

**Onko arvioija
tuttu?**

**Onko arvioitavalla
tunne, että voi
luottamuksella
kertoa asioistaan?**

MUISTISAIRAAN IHMISEN ELÄMÄNLAADUN ARVIOIMINEN

- Muistisairaan ihmisen elämänlaadun arvioinnin haasteena on, että suurin osa mittareista perustuu kykyyn muistaa, käsitteellistää asioita ja ilmaista itseä sanallisesti.
→kysytään vain läheiseltä
- Muistisairaan ja läheisten näkemykset usein poikkeavat toisistaan.
- Itsemääräämisoikeus? Kuuntelemalla tuetaan tunnetta itsemääräämisoikeuden säilymisestä

ARVIOINNIN ETIIKKA

- Muistisairaahan ihmisen arviointiin liittyy monia eettisiä kysymyksiä
 - Arvioijan tulee olla tietoinen mikä on oikein ja ihmislähtöistä muistisairaahan ihmisen näkökulmasta.
 - Voiko arvioida jos ei ole resursseja puuttua havaittuihin ongelmiin?
 - Kenen intresseistä arviointia tehdään?
 - **EI KOSKAAN ARVIOINTIA VAIN ARVIOINNIN VUOKSI, VAAN SILLÄ TULEE AINA OLLA KONKREETTINEN HYÖTY JA MERKITYS ARVIOITAVALLE HENKILÖLLE ITSELLEEN!**

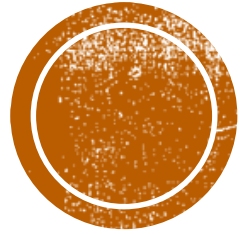

- Kokonaispisteitä ei lasketa, sillä numeraalista lukemaa tärkeämpi on se missä kohdissa muutosta on tapahtunut.
- MIKElla arvioidaan muutosta tietyn ajanjakson aikana (esim. 3kk tai 6kk)
- Tarkkoja ohjeita kirjaamiseen ei anneta, jokainen kirjaa omista lähtökohdistaan. Tärkeää kiinnittää huomiota mahdollisesti vaadittaviin toimenpiteisiin
- Arvioitavalle henkilölle kerrotaan tuloksista, mikäli hän haluaa ne kuulla. Arvioinnin jälkeen on oltava aikaa keskustella arvioinnin tekemisestä.

MIKE- ARVIOINNIN TULOKSET

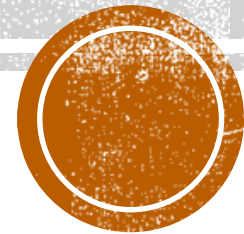

MIKE-HAASTATTELU

**”KUN PUHUT, TOISTAT VAIN SITÄ MINKÄ JO
TIEDÄT. KUN KUUNTELET, SAATAT EHKÄ
OPPIA JOTAIN UUTTA.”**

Dalai Lama

Hyvä haastattelija on hyvä kuuntelija:

Antaa aikaa ajatella, ei ilmaise tietävänsä vastauksia etukäteen, ei eksy omiin ajatuksiinsa, kestää hiljaisuutta, antaa haastateltavan ymmärtää että hän on haastattelun päähenkilö.

HAASTATTELU ARVIOINTIMENETELMÄNÄ

- **Haastatteluun vaikuttaa mm.**
 - haastateltavan motivaatio ja kyky tuottaa tietoa.
 - Kielen, käsitteiden ja sanojen merkityksien erot/yhtenevyydet
 - Sanaton viestintä
 - Roolien selvyys/epäselvyys
 - Tilanteen ilmapiiri
- Itsearviointi edellyttää riittävää kognitiivista toimintakykyä
→ haastattelu vaikeutuu muistisairauden edetessä → havainnointi antaa lisätietoa

HAASTATTELU ARVIOINTIMENETELMÄNÄ

- Strukturoitu haastattelu (valmiit kysymykset ja vastausvaihtoehdot)
 - helppo toteuttaa ja vie suhteellisen vähän aikaa.
 - Kyllä/ei kysymykset muistisairaalle helpompia kuin laajat sanallista ilmaisua vaativat kysymykset
 - Tulosten yhteenveto ja seuranta helpompaa ja nopeampaa

MIKE korostaa muistisairaahan mahdollisuutta kertoa näkemyksensä, vaikkei se olisi ulkopuolisen mielestä realistinen → tuetaan tunnetta itsemääräämisoikeudesta

MIKE-HAASTATTELU

- 15 kysymystä, joiden taustalla WHO:n määritelmä elämänlaadusta
- Kaksi vastausvaihtoehtoa
- Tarvittaessa apuna vastauskuvakortit
- Haastattelun kesto 15-30 minuuttia
- Haastattelu tehdään mieluiten ilman läheisiä
- Arvioija voi käyttää apukysymyksiä, jotka ovat manuaalissa.
- Manuaalissa on tarkat ohjeet haastattelun suorittamiseen.
- MIKE-haastattelun porrastettavuus
 - Itsenäinen lomakkeen täyttäminen
 - **Yhdessä keskustellen/haastatellen**
 - Haastatellen
 - Haastatellen vastauskuvakortteja käyttäen

MITEN MIKE-HAASTATTELU HUOMIOI MUISTISAIRAUDEN AIHEUTTAMAT ERITYISPIIRTEET?

- Lomakkeen ulkomuoto selkeä/väljä
- Kysymykset kohtuullisen lyhyitä. Apukysymyksiä saa kysyä.
- Huomioi mahdollisen puheentuoton vaikeutumisen (symboliset hymiöt)
- Ottaa huomioon, että muistisairaudet ovat usein eteneviä (sovellettavuus sairauden eri vaiheissa käytettäväksi)

MITEN MIKE-HAASTATTELU HUOMIOI MUISTISAIRAUDEN AIHEUTTAMAT ERITYISPIIRTEET?

- Ottaa huomioon tarkkaavaisuuden keston heikentymisen (haastattelu nopea tehdä)
- Ottaa huomioon valintojen tekemisen vaikeuden (vain kaksi vastausvaihtoehtoa)
- Lomakkeen alun tieto-osio ottaa huomioon, että paikalla ja vuorokauden ajalla on merkitystä muistisairaahan ihmisen vireystilaan ja toimimiseen.
- Haastattelun kysymysten ja lomakkeen ulkomuodon kehittämisessä oli mukana muistisairaita ihmisiä.

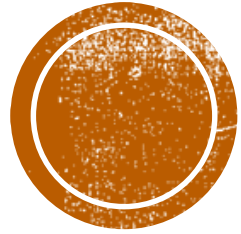
HAASTATTELUN KYSYMYKSET

1. Millaisena koet terveydentilasi? (Yksilön terveys, psyykinen tila)
2. Oletko tyytyväinen kykyysi liikkua? (Yksilön terveys, autonomia)
3. Tunnetko itsesi virkeäksi? (psyykinen tila, yksilön terveys)
4. Millainen mieliala Sinulla on ollut viimeaikoina? (psyykinen tila)
5. Hyväksytkö itsesi sellaisena kuin olet? (psyykinen tila)
6. Oletko innostunut ja kiinnostunut erilaisista asioista? (psyykinen tila)
7. Onko Sinulla mahdollisuuksia tehdä mukavia asioita (esim. harrastukset, kerhot)?
(Ympäristö)
8. Saatko riittävästi apua ja tukea, jos niitä tarvitset? (ympäristö, sosiaaliset suhteet, autonomia)

9. Oletko tyytyväinen kykyysi huolehtia omista päivittäisistä asioistasi? (autonomia, psyykkinen tila)
- ★ 10. Tuntuuko Sinusta, että Sinulla on riittävästi rahaa asioitteesi hoitamiseen? (autonomia, psyykkinen tila)
11. Oletko tyytyväinen asuinympäristöösi? (ympäristö)
- ★ 12. Onko Sinulla mahdollisuuksia tehdä elämänarvojasi ja vakaumuksiasi vastaavia asioita? (henkilökohtaiset uskomukset, ympäristö, sosiaaliset suhteet)
13. Tunnetko olosi turvalliseksi? (ympäristö, psyykkinen tila)
14. Onko Sinulla riittävästi ystäviä ja läheisiä? (sosiaaliset suhteet)
- ★ 15. Kärsitkö yksinäisyydestä? (psyykkinen tila)

MIKE-HAVAINNOINTI

HAVAINNOINTI ARVIOINTIMENETELMÄNÄ

- *Haastatteluosiossa* kunnioitetaan muistisairaahan ihmisen mahdollisuutta kertoa oman näkemyksensä, vaikka se ulkopuolisen henkilön näkökulmasta ei olisikaan totuudenmukainen
- *Havainnointiosio* tuo arviointiin ja seurantaan ulkopuolisen näkemyksen muistisairaahan ihmisen tilasta ja syventää osaltaan kokonaisarviointia
- *Strukturoitu havainnointi* keskittää havainnoijan havainnoimaan vain tiettyjä tekijöitä toimintakyvystä - rajaa ja helpottaa havainnoinnin tekemistä (muistisairaahan ihmisen psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky)
- Havainnointiosion kolmessa kohdassa havainnoidaan myös kognitiivisia kykyjä (toiminnan aloittaminen/oma-aloitteellisuus, ongelmien ratkaiseminen, toimintaan keskittyminen). Nämä on valittu mukaan, koska vaikuttavat olennaisesti psyykkiseen hyvinvointiin

HAVAINNOINNIN KEINOT

- Havainnoinnissa käsitys muistisairaan ihmisen hyvinvoinnista ja elämänlaadusta arvioidaan hänen käyttäytymisensä ja sanattoman viestinnän perusteella
- Havainnoinnin etuna on etteivät havainnoija ja havainnoitava välttämättä tarvitse yhteistä puhuttua kieltä
- Luotettavuutta edistää havainnoijan kokemus ja tieto miten muistisairaudet vaikuttavat ihmisen toimimiseen
- Luotettavuutta lisää jos havainnoija tuntee havainnoitavan entuudestaan, muistettava silti olla peilaamatta aikaisempaan!

SANALLINEN VAI SANATON VIESTINTÄ?

- Sanallinen viestintä:
 - Sanat **7 %**
- Sanaton viestintä:
 - Äänen painotus, tauotus, väritys, korkeus **38 %**
 - Kehon kieli (eleet, ilmeet, asennot jne.) **55 %**
- Sanoilla kuljetamme lähinnä informaatiota, faktaa
- Sanattomalla viestinnällä välitämme asenteita, tunteita, energiatasoa jne.
- **Muistisairaus ja ikääntymiseen liittyvät fyysiset muutokset kehossa voivat muuttaa havainnoitavan sanatonta viestintää!**

TULKINTA VAI HAVAINTO?

- Havainto tehdään fyysisen minän (aistien) kautta
- Havainnoija keskittyy havaintoja tehdessään vain siihen mitä silmin voi nähdä tai korvin kuulla eli mitä havainnoitava **konkreettisesti** tekee (= havainto)
- Havainnoijan ei tule pohtia miksi näin tapahtuu (= tulkinta)
- Havaintoon liitetään tulkinta sadasosasekunnissa
- Tulkinta tulee havainnoijan oman temperamentin ja havainnoijan oman taustatilanteen kautta (onko havainnoija itse väsynyt, turhautunut, iloinen, energinen jne), myös tästä tulee olla tietoinen

TULKINTA VAI HAVAINTO?

Esimerkiksi tämä on tulkintaa:

"Katja tykkäsi leipomisesta, sillä hän hymyili kuoriessaan omenaa."

Samasta asiasta havainto on tämä:

"Katja hymyili kuoriessaan omenaa."

→ hymy voi johtua monesta syystä: Katja halusi olla kohtelias ohjaajalle / Katja muisteli jotain mennyttä tapahtumaa / Katja peitti epävarmuuttaan hymyllä...

- Huomioitavaa kohtaan on hyvä kirjoittaa asiat jotka jäivät askarruttamaan, siihen voi kirjoittaa myös tulkinnallisia huomioita jos kokee ne tärkeäksi!
- Tulkintojen teko vääristää havainnoinnin tulosta ja näin myös arvioinnin luotettavuutta

TOIMINTAYMPÄRISTÖ SEKÄ TOIMINNAN SISÄLTÖ

- Mielellään tuttu toimintaympäristö, esim. harrastekerho tai kotiympäristö
- Kun tekeillä oleva toiminto on ihmisille merkityksellinen ja mieleinen hän yleensä motivoituu sen tekemiseen ja suoriutuu siitä paremmin
 - onko arvioitava henkilö saanut itse valita toiminnan?
 - onko toiminto hänelle ennestään tuttu?
- Mitä pidemmällä muistisairaus on, sitä arkisempi ja tutumpi toiminta valitaan
- Huomioi toistettavuus (uudelleenarviointi)
- Sopivin ja virkein vuorokaudenaika havainnoitavalle

Eloisa ikä / maahanmuuttoteema / "Tanssi"
Milla Risku 2015

MIKE-HAVAINNOINTI

- Havainnoinnin olisi hyvä kestää vähintään 30 min. Mikäli havainnointi tehdään harrastekerhossa, voidaan havainnointia tehdä koko kerhon keston ajan
- Paras tilanne on jos esim. ryhmätoimintojen aikana ryhmää ohjaa toinen henkilö kuin havainnoija itse
- Havainnoitavia henkilöitä samanaikaisesti on hyvä olla vain yksi, helpottaa keskittymistä
- Havainnoijan tulisi olla arvioinnissa mahdollisimman passiivinen ja huomaamaton, jotta ei omalla toiminnallaan vaikuttaisi havainnoitavan ihmisen toimintaan
- Havainnointilomakkeessa on 11 eri kohtaa – huolellinen tutustuminen kohtiin ennen havainnointia!
- Manuaalissa on tarkat ohjeet havainnoinnin tekemiseen

HAVAINNOINTILOMAKE

1. Toiminnan aloittaminen/oma-aloitteisuus

2. Itseluottamus/rohkeus

3. Valintojen tekeminen

4. Kiinnostuksen ilmaiseminen

(eleet, kehon kieli)

5. Toimintaan keskittyminen

6. Ongelmien ratkaiseminen ja virheiden korjaaminen

7. Tunteiden ilmaiseminen

8. Hyvän mielen/ilon ilmaiseminen

9. Toisten ihmisten huomioiminen

10. Katsekontaktin ottaminen

11. Keskusteluun osallistuminen

(ei välttämättä verbaalinen)

- MIKE-työvälineeseen havainnointikohtia on haluttu ottaa pieni/rajallinen määrä, työvälineen helppokäyttöisyys ja kevytrakenteisuus

MERKINTÄOHJEET

- Havainnointilomakkeen merkintäohjeet eivät ole numeraalisia
- Havainnointia ei pisteytetä eikä se tuota tiettyä ”tulosta”, seurataan arviointikertojen välillä tapahtunutta muutosta

E Ei suoriudu lainkaan

A Suoriutuu/ilmaisee avustettuna, lievää vaikeutta

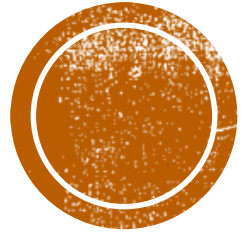
N Suoriutuu/ilmaisee täysin omatoimisesti, normaalilla tasolla

Y Ilmaisee liikaa kyseistä asiaa, ”ylisuoriutuu”

X Ei pystytty arvioimaan. Havainnointi ei onnistu, koska tekeillä oleva toiminto ei vaadi kyseistä asiaa

- Erityisesti kohdassa Y huomioitu muistisairauden mahdollisesti aiheuttama muutos

VIDEO

TOIMINNAN HAVAINNOINNIN

HARJOITTELUUN

VIDEON POHJALTA TEHTY ARVIOINTI

	E	A	N	Y	X
1. Toiminnan aloittaminen/oma-aloitteisuus					
2. Itseluottamus/rohkeus					
3. Valintojen tekeminen					
4. Kiinnostuksen ilmaiseminen (eleet, kehon kieli)					
5. Toimintaan keskittyminen					
6. Ongelmien ratkaiseminen ja virheiden korjaaminen					
7. Tunteiden ilmaiseminen					
8. Hyvän mielen/ilon ilmaiseminen					
9. Toisten ihmisten huomioiminen					
10. Katsekontaktin ottaminen					
11. Keskusteluun osallistuminen (ei välttämättä verbaalinen)					

HAVAINNOINNIN HAASTEET

- Havainnointi on haastattelua haasteellisempi
- Havainnoinnin tekeminen tuo kuitenkin arvokasta lisätietoa kokonaisarviointiin muistisairaahan ihmisen hyvinvoinnista etenkin silloin kun arviointi tehdään pitkällä aikavälillä useamman kerran
- Havainnoidessa haasteellista on erottaa havainto tulkinnasta. Lisäksi vääristymää voi tulla esim. siitä, että huomaamattaan peilaa tutun havainnoitavan muistisairaahan aikaisempaa toimintaa havainnoitavaan hetkeen – ”pään tyhjäys” ennen havainnointia auttaa
- Havainnoidessa on hyvä keskittyä ”tässä ja nyt” -hetkeen sekä valittuihin havainnointikohtiin, huolellinen tutustuminen valittuihin kohtiin auttaa
- Taitavaksi havainnoijaksi ei kehitytä hetkessä, kokemus tuo varmuutta!
- Uudelleen arviointia tehtäessä nähdään mahdollinen muutos. Vertailtaessa arviointeja voidaan miettiä muutoksen syitä eli tehdä tulkintoja arviointien välillä syntyneestä muutoksesta sekä pohtia mahdollisia toimenpiteitä

UUDELLEEN ARVIOINTI

- On hyvä kirjata mahdollisimman tarkasti mitä havainnoitava havainnoinnin aikana konkreettisesti teki (ei esim: *piirakan leipominen* vaan: *havainnoitavan henkilön tehtävänä oli osallistua leipomiseen kuorimalla omena*)
- Uudelleenarviointia suunniteltaessa on hyvä kiinnittää huomioita siihen, että toiminta, ympäristö ja vuorokauden aika olisivat samantyyppiset kuin edellisiä arviointeja tehtäessä!
- Arvioijan ei kannata etukäteen katsoa edellisen arvioinnin tuloksia, jotta ne eivät vaikuttaisi uudelleenarvioinnin tuloksiin.

KIITOS!

